

Přichází Biosmršť 2023 – bleskové mapování nepůvodních druhů veřejností

Průhonice, 18. května 2023 – Již příští pátek odstartuje další ročník projektu občanské vědy, který má za cíl zmapovat nepůvodní druhy živočichů a rostlin v České republice. Biosmršť proběhne od pátku 26. do neděle 28. května a zapojit se do ní může úplně každý. V předcházejícím ročníku přispěli dobrovolníci do databáze více než 250 pozorováními o 17 z 24 vybraných nepůvodních druhů. Vědci z Výzkumného ústavu rostlinné výroby a Botanického ústavu AV ČR, kteří jsou v ČR hlavními koordinátory mezinárodního projektu, tak získali cenné informace o šíření i výskytu rostlin a živočichů, kteří by se zanedlouho mohli stát hrozbou.

Příští víkend spojí odborníci na biologické invaze síly s veřejností, aby již podruhé společně zmapovali rozšíření vybraných nepůvodních druhů v chráněných, ale i dalších oblastech České republiky. Zapojit se do vědeckého pozorování může každý. Stačí si nainstalovat do telefonu některou z určovacích aplikací, jako např. iNaturalist, a zaznamenat do ní svá pozorování. Aplikace zároveň uživatelům slouží jako pomocník pro určení druhu. Pro vybrané druhy lze využít specializované aplikace jako Raci v ČR či Avif (ptáci).

„Údaje, které dobrovolníci zaznamenají, budou poskytnuty Nálezové databázi ochrany přírody, a poslouží tak nejen vědcům, ale i ochráncům přírody. Do zapojení vyzýváme zejména školy a přírodovědné kroužky, protože mohou touto hravou formou představit dětem a studentům problematiku biologických invazí, která je v dnešním globalizovaném světě velice důležitá. Právě mladá generace bude v budoucnosti odpovědná za vývoj naší krajiny,“ říká Jiří Skuhrovec, entomolog z Výzkumného ústavu rostlinné výroby a jeden z hlavních koordinátorů Biosmrště.

Do minulého ročníku mapování se zapojilo více než 100 dobrovolníků, kteří zaznamenali celkem 250 údajů. Získaná data mají pro vědce jedinečný význam, neboť přináší nové informace o šíření sledovaných rostlin a živočichů, zejména v málo zmapovaných oblastech.

Do Evropy se prostřednictvím člověka, ať už záměrně či omylem, dostalo zhruba čtrnáct tisíc nepůvodních druhů. Invazní jsou pak ty z nich, které se masivně šíří a mohou ohrožovat jak biologickou rozmanitost, tak ekonomiku nebo dokonce lidské zdraví. Invazní druhy způsobují celosvětově ztráty ve výši 1,7 bilionu korun ročně.

„Zapojení široké veřejnosti je pro studium biologických invazí velmi důležité, protože čím dříve zachytíme zavlečené druhy s invazním potenciálem, tím rychleji a hospodárněji můžeme jejich nekontrolovatelnému šíření zabránit. Při troše štěstí lze zaznamenat i nový nepůvodní druh pro území ČR. Pozorování v přírodě navíc přináší spoustu jedinečných zážitků,“ říká Pavel Pipek z Botanického ústavu AV ČR, spoluorganizátor Biosmršti.

Biosmršť 2023 je součástí evropského “Bioblitzu” (jako “Bioblitz” jsou označovány krátkodobé akce zaměřené na mapování druhové bohatosti rostlin či živočichů), který je organizován v rámci COST projektu [Alien CSI](#), a bude současně probíhat v jedenácti evropských zemích. V Česku jsou jejími hlavními organizátory vědci z Výzkumného ústavu rostlinné výroby a z Botanického ústavu Akademie věd ČR. Akce je podpořena některými vědeckými společnostmi, například Českou společností ornitologickou, Českou společností entomologickou, Českou společností pro ekologii, Českou botanickou společností. Na akci se bude podílet i Agentura ochrany přírody a krajiny, Národní muzeum a Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

Více informací včetně seznamu nepůvodních druhů v ČR naleznete na biosmrst.cz.

Kontakt

Jiří Skuhrovec
Výzkumný ústav rostlinné výroby
jirislavskuhrovec@gmail.com
+420 702 087 694

Kateřina Štajerová
Botanický ústav AV ČR
katerina.stajerova@ibot.cas.cz
+420 774 987 350

Pavel Pipek
Botanický ústav AV ČR
pavel.pipek@ibot.cas.cz
+420 602 547 630

O COST projektu Alien-CSI

Alien-CSI (Increasing understanding of alien species through citizen science) je výzkumná síť financovaná evropským programem COST. Zabývá se rozvojem a zaváděním občanské vědy do mezioborového výzkumu nepůvodních druhů a shromažďuje informace využitelné při rozhodování o jejich managementu v souladu s příslušnými právními předpisy, jako je nařízení EU č. 1143/2014 o invazních nepůvodních druzích.

O Výzkumném ústavu rostlinné výroby, v. v. i.

VÚRV je v České republice se svými 300 zaměstnanci největším pracovištěm aplikovaného výzkumu, zaměřeným na rostlinnou výrobu a příbuzné obory. Kromě hlavního pracoviště v Praze-Ruzyni má ústav výzkumné a pokusné stanice i další pracoviště po celé ČR, včetně vlastní vinice na Karlštejně. Hlavním cílem výzkumu ve VÚRV je získat vědecké poznatky pro podporu trvale udržitelného rozvoje zemědělství, na základě inovací systémů a technologií pěstování zemědělských plodin pro produkci kvalitních a bezpečných potravin, krmiv a surovin pro energetické a průmyslové využití. Hlavní uplatnění výsledků výzkumu je v oblasti zvyšování efektivnosti rostlinné výroby, při zajištění minimálních negativních dopadů na životní prostředí a zdraví člověka. Více informací je na www.vurv.cz.

O Botanickém ústavu AV ČR, v. v. i.

Botanický ústav AV ČR je veřejná výzkumná instituce, která je součástí Akademie věd České republiky. Je jedním z hlavních center botanického výzkumu v ČR. Zabývá se výzkumem vegetace na úrovni organismů, populací, společenstev a ekosystémů. V současnosti soustřeďuje přes 150 vědeckých pracovníků a doktorandů v celé škále terénně zaměřených botanických oborů od taxonomie přes evoluční biologii, ekologii až po biotechnologie. Hlavním sídlem ústavu je zámek v Průhonicích. Součástí jsou také odloučená vědecká pracoviště v Brně a Třeboni a terénní stanice na Kvildě a v Lužnici. Ústav navíc zajišťuje správu jednoho z nejvýznamnějších zámeckých parků v České republice, Průhonického parku, zařazeného na seznam památek UNESCO. Více informací je na www.ibot.cas.cz.